

Έτος Ίδρυσης 2006

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων
ΓΣΕΒΕΕ

Θεσμική,
ερευνητική
και επιχειρησιακή
ενδυνάμωση
της ΓΣΕΒΕΕ

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

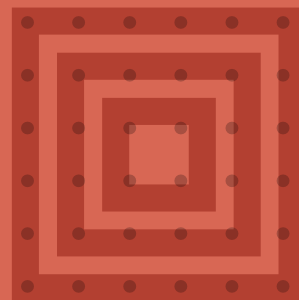
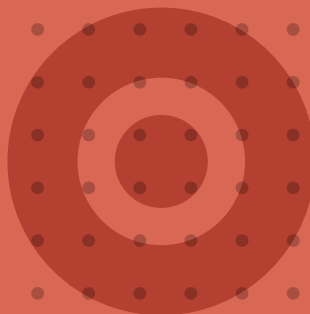

Οδηγός για την εφαρμογή της μαθητείας στις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις

Βαρβάρα (Μπέρρυ) Λαλιώτη
Κοινωνική ερευνήτρια

ΑΘΗΝΑ 2021

Έτος Ίδρυσης 2006

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων
ΓΣΕΒΕΕ

Οδηγός για την εφαρμογή της μαθητείας στις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις

Βαρβάρα (Μπέρρυ) Λαλιώτη
Κοινωνική ερευνήτρια

ΑΘΗΝΑ 2021

Τίτλος:
Οδηγός για την εφαρμογή της μαθητείας στις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις

Τύπος δημοσίευσης:
Θεματικοί Οδηγοί ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Χρονολογία δημοσίευσης:
2021 Νο: 4/2021

Συγγραφέας:
Βαρβάρα (Μπέρρυ) Λαλιώτη
Κοινωνική ερευνήτρια – Δρ. Πανεπιστημίου Οξφόρδης

Επιμέλεια:
Δέσποινα Βαλάση

Σχεδιασμός/σελιδοποίηση:
Χρήστος Τσολερίδης, Γιάννης Μισεντζής

Οι γνώμες που διατυπώνονται και τα επιχειρήματα που χρησιμοποιούνται στον παρόντα Θεματικό Οδηγό δεσμεύουν μόνο τους συντάκτες του και δεν αντικατοπτρίζουν κατ' ανάγκη τις επίσημες απόψεις του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ και της ΓΣΕΒΕΕ.

Ο παρών Θεματικός Οδηγός εκπονήθηκε στο πλαίσιο του έργου «Θεσμική, ερευνητική και επιχειρησιακή ενδυνάμωση της ΓΣΕΒΕΕ» με κωδικό ΟΠΣ 5001290. Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού Εκπαίδευση και Δία Βίου Μάθηση 2014–2020».

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ
Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων
Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών
Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας

Αριστοτέλους 46, 104 33 Αθήνα
Τηλ: 210 8846852, Φαξ: 210 884653
Email: info@imegsevee.gr
www.imegsevee.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Δία Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πράξη: «Θεσμική, ερευνητική και επιχειρησιακή ενδυνάμωση της ΓΣΕΒΕΕ, ΟΠΣ 5001290»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΣΥΝΤΟΜΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΘΕΣΜΟ ΤΗΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ	06
2. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΝ ΟΙ ΜΙΚΡΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ	14
3. ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΑΜΕΣΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗ ΜΑΘΗΤΕΙΑ	18
4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	24
5. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	25

1. ΣΥΝΤΟΜΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΘΕΣΜΟ ΤΗΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ

Τα τελευταία χρόνια – και υπό την επίδραση ευρωπαϊκών θεσμών – έχει ενισχυθεί το ενδιαφέρον για τον θεσμό της Μαθητείας, όπως και για τον ρόλο των μικρών και των πολύ μικρών επιχειρήσεων τόσο στο πεδίο της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ) όσο και στη Μαθητεία συγκεκριμένα. Στο πλαίσιο αυτό, και με δεδομένο το έντονο ενδιαφέρον και του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ για ενίσχυση του ρόλου των εν λόγω επιχειρήσεων στα προγράμματα Μαθητείας, ο Θεματικός Οδηγός για την εφαρμογή της Μαθητείας στις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις αποτελεί μια προσπάθεια να παρουσιαστούν, με τρόπο απλό και κατανοητό, πληροφορίες για τη Μαθητεία στη χώρα μας, οι οποίες θα φανούν χρήσιμες σε κάθε ενδιαφερόμενο επιχειρηματία. Για τον σκοπό αυτό, στο πρώτο, εισαγωγικό κομμάτι του οδηγού γίνεται κατ' αρχάς σύντομη αναφορά στα κύρια χαρακτηριστικά της Μαθητείας, την ιστορία του θεσμού στην Ελλάδα, καθώς και τις πιο πρόσφατες νομοθετικές εξελίξεις που αφορούν στη Μαθητεία.

► Τι είναι η Μαθητεία;

Σε γενικές γραμμές, ως Μαθητεία ορίζεται το εκπαιδευτικό σύστημα, στο οποίο ο μαθησιακός χρόνος εναλλάσσεται μεταξύ εκπαιδευτικής δομής και χώρου εργασίας (σύστημα, το οποίο είναι ευρέως γνωστό ως «δουκό»). Έτσι, ενδεικτικά αναφέρεται πως στην περίπτωση π.χ. των προγραμμάτων που προσφέρονται από τις Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑΣ) του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), οι μαθητευόμενοι προβλέπεται να ακολουθούν το ημερήσιο πρόγραμμα εργασίας που ισχύει στην επιχείρηση, το οποίο και συνιστά το πρακτικό/εμπειρικό κομμάτι της κατάρτισής τους. Προϋπόθεση αποτελεί η απασχόληση των μαθητευομένων να ανέρχεται σε έξι ώρες ημερησίως και μέχρι 30 ώρες την εβδομάδα (για καθεστώς πενθήμερης απασχόλησης).

Ο μαθητευόμενος συνδέεται με τον εργοδότη με τη λεγόμενη «Σύμβαση Μαθητείας», η οποία περιγράφει, μεταξύ άλλων, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τόσο του μαθητευόμενου όσο και του εργοδότη, όπως και τον χρόνο έναρξης και τη λήξη του προγράμματος μάθησης σε εργασιακό χώρο. Ο μαθητευόμενος λαμβάνει επίσης

αμοιβή ή επίδομα και έχει ασφαλιστική κάλυψη. Το ύψος και των δύο καθορίζεται από την ισχύουσα νομοθεσία¹.

Ο εργοδότης αναλαμβάνει να παράσχει στον μαθητευόμενο εκπαίδευση στον χώρο εργασίας. Η εκπαίδευση αυτή ακολουθεί καθορισμένο πρόγραμμα και αφορά στη συγκεκριμένη ειδικότητα, την οποία αναμένεται να εξασκήσει στο μέλλον ο μαθητευόμενος. Βάσει του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου, ο μαθητευόμενος πρέπει να βιώσει την εμπειρία πραγματικών συνθηκών εργασίας και στο αντικείμενο της ειδικότητάς του. Η εκπαίδευση στον χώρο εργασίας, σε συνδυασμό με το πρόγραμμα μάθησης στην εκπαιδευτική δομή, ολοκληρώνεται με την πιστοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων που απέκτησε ο μαθητευόμενος κατά τη διάρκεια της συμμετοχής του στο πρόγραμμα Μαθητείας.

Στα προγράμματα Μαθητείας συμμετέχουν επιχειρήσεις, οι οποίες προέρχονται τόσο από τον ιδιωτικό όσο και από τον δημόσιο τομέα. Σύμφωνα με τον νόμο, περιορισμένος μόνον αριθμός επιχειρήσεων εξαιρείται από τη δυνατότητα συμμετοχής σε προγράμματα Μαθητείας (π.χ. προσωρινής απασχόλησης, τα νυχτερινά κέντρα, παροχής καθαριότητας και φύλαξης, τα πρακτορεία τυχερών παιχνιδιών).

1. Βλ. π.χ. σχετικά την Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ) ΦΒ7/121875/Κ3/2021 – ΦΕΚ 4531/Β/1.10.2021, με την οποία, μεταξύ άλλων, το ποσοστό αποζημίωσης των μαθητευομένων του λεγόμενου «Μεταλλυκειακού Έτους – Τάξη Μαθητείας» αυξήθηκε από 75% στο 95% επί του νόμιμου, νομοθετημένου, κατώτατου ορίου του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη και ανήλθε στο ποσό των 27,59€ (βλ. σχετικά και το άρθρο 36 του Ν. 4763/2020, στον οποίο γίνεται αναφορά στη συνέχεια του Θεματικού Οδηγού). Στην ίδια ΚΥΑ γίνεται αναφορά και στη ρύθμιση των θεμάτων ασφάλισης και ασφαλιστικών εισφορών με εγκύκλιο του e-ΕΦΚΑ. Το ζήτημα της αποζημίωσης των μαθητευομένων στις ΕΠΑΣ του ΟΑΕΔ, η οποία, όπως συζητείται και στη συνέχεια του κειμένου, ανέρχεται στο 75% επί του νόμιμου, νομοθετημένου, κατώτατου ορίου του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη, όπως ισχύει κάθε φορά, ρυθμίστηκε με την ΚΥΑ Αριθμ. 86899 – ΦΕΚ 5164/Β/5.11.2021

► Πρόκειται για καινούργιο θεσμό;

Σε αντίθεση με την εντύπωση που υπάρχει ότι ο θεσμός της Μαθητείας στη χώρα μας είναι σχετικά καινούργιος, στην πραγματικότητα έχει μια αρκετά μακρά ιστορική διαδρομή. Σταθμό στη νεότερη ιστορία του συνιστά ωστόσο η ίδρυση (το 1952) των λεγόμενων «Σχολών Μαθητείας» ή «Τεχνικών Σχολών Μαθητείας», οι οποίες υπάγονταν στο τότε Υπουργείο Εργασίας και λειτούργησαν υπό την αιγίδα των «Γραφείων Ευρέσεως Εργασίας». Τα Γραφεία αυτά αποτέλεσαν προδρόμους του ΟΑΕΔ, του φορέα δηλαδή που, παρά τις μεταβολές που έχει υποστεί στο πέρασμα του χρόνου το εγχώριο σύστημα Μαθητείας, εξακολουθεί να είναι, μέσω των ΕΠΑΣ, η αιχμή του δόρατος του συστήματος αυτού.

Στην εξελικτική πορεία των προγραμμάτων Μαθητείας στη χώρα μας ρόλο-κλειδί έπαιξε σειρά νόμων, υπουργικών αποφάσεων και εσωτερικών εγγράφων φορέων στρατηγικής σημασίας για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή των εν λόγω προγραμμάτων. Ενδεικτικά αναφέρεται ο Ν. 2640/1998², ο οποίος συντέλεσε στην πλήρη (θεσμική) ενσωμάτωση των ΕΠΑΣ του ΟΑΕΔ στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση στη χώρα μας³· ή, πιο πρόσφατα, ο Ν. 4186/2013³, που οδήγησε, μεταξύ άλλων, στη θέσπιση του γνωστού ως «Έτους Μαθητείας» στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ), εισάγοντας δηλαδή, για πρώτη φορά, τη δυνατότητα Μαθητείας σε μεταδευτεροβάθμιο επίπεδο (αν και η δυνατότητα αυτή θα έμενε για ορισμένα χρόνια αποκλειστικά στα χαρτιά).

Θα μπορούσε να πει κανείς πως, σε γενικές γραμμές, η «επένδυση» στη Μαθητεία και η αναμόρφωσή της με τρόπο τέτοιο που να ανταποκρίνεται σε διεθνή πρότυπα, δεν αποτελούσε εθνική προτεραιότητα έως την οικονομική κρίση του 2008 και τα χρόνια που την ακολούθησαν. Την περίοδο αυτή θεωρήθηκε πως η Μαθητεία ήταν ένα εργαλείο που θα μπορούσε να βοηθήσει στη μείωση της ανεργίας των νέων στην Ελλάδα (αλλά και σε άλλα ευρωπαϊκά κράτη).

2. ΦΕΚ 206/Α/3.9.1998.

3. ΦΕΚ 258/Α/8.12.2014

Τελευταίο σημαντικό σταθμό για τη διαμόρφωση του συστήματος Μαθητείας στην Ελλάδα συνιστά η ψήφιση του Ν. 4763/2020⁴ για τη μεταρρύθμιση του εθνικού συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης και δια βίου μάθησης. Βάσει του νέου νόμου, ως Μαθητεία ορίζονται:

- τα προγράμματα ΕΕΚ που συνδυάζουν μάθηση σε ιδρύματα εκπαίδευσης ή κατάρτισης, με ουσιαστική μάθηση βασισμένη στην εργασία σε χώρους εργασίας του ιδιωτικού ή του δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, σε ποσοστό κατ' ελάχιστον πενήντα τοις εκατό (50%).
- καταλήγουν σε αναγνωρισμένα επαγγελματικά προσόντα.
- βασίζονται σε συμφωνία, η οποία ορίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του μαθητευόμενου και του εργοδότη, και, κατά περίπτωση, του ιδρύματος ΕΕΚ και,
- προβλέπουν αμοιβή ή επιδότηση για τον μαθητευόμενο, για το μέρος της κατάρτισης που βασίζεται στην εργασία.

Συνολικά, η εξελικτική πορεία του θεσμικού πλαισίου που διέπει τη Μαθητεία στη χώρα μας δείχνει μια μεγαλύτερη έμφαση στην ανάμιξη των μικρών και των πολύ μικρών επιχειρήσεων στα προγράμματα Μαθητείας, σε σύγκριση με το παρελθόν. Η έμφαση αυτή καθίσταται εμφανής στην περίπτωση σειράς προβλέψεων που αφορούν:

- την ενίσχυση του ρόλου των κοινωνικών εταίρων στη Μαθητεία, όπως είναι η συμμετοχή τους στο «Εθνικό Συντονιστικό Όργανο Μαθητείας», με την υποχρέωση, μεταξύ άλλων, να ενημερώνουν τα μέλη τους για τη σημασία και τα οφέλη του θεσμού της Μαθητείας για τις επιχειρήσεις.
- τη δημιουργία ομάδων για την υποστήριξη της Μαθητείας στα Κέντρα Προώθησης Απασχόλησης (ΚΠΑ) του ΟΑΕΔ, οι οποίες θα είναι αρμόδιες και για την επικαιροποίηση του μητρώου των επιχειρήσεων που συμμετέχουν σε προγράμματα Μαθητείας.
- την υιοθέτηση πρακτικών, όπως είναι αυτή του υπεύθυνου εκπαίδευσης Μαθητείας στην εκάστοτε επιχείρηση.

4. ΦΕΚ 254/Α/21.12.2020

► Ποιες είναι οι δομές εκείνες που προσφέρουν προγράμματα Μαθητείας στη χώρα μας;

Όπως ήδη αναφέρθηκε, ο ΟΑΕΔ εξακολουθεί να έχει κομβικό ρόλο στη Μαθητεία. Για την ακρίβεια, σύμφωνα με στοιχεία του ίδιου του οργανισμού, στις 50 ΕΠΑΣ που διατηρεί σε ολόκληρη την επικράτεια φοιτούν σήμερα περίπου 7.500–8.000 μαθητευόμενοι. Η φοίτηση διαρκεί δύο σχολικά έτη, κατά τη διάρκεια των οποίων οι μαθητευόμενοι παρακολουθούν θεωρητικά και εργαστηριακά μαθήματα στην ΕΠΑΣ (για ένα πρωινό και τέσσερα απογευματινά), και, παράλληλα, συμμετέχουν σε πρόγραμμα μάθησης σε εργασιακό χώρο σε εργασίες συναφείς προς την ειδικότητά τους (για τέσσερις ημέρες την εβδομάδα τουλάχιστον).

Ως αποτέλεσμα ωστόσο και της πρόσφατης (2020) μεταρρύθμισης του θεσμού της Μαθητείας, προγράμματα Μαθητείας προσφέρουν και οι ακόλουθες δομές:

- τα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ).
- τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) και
- οι Επαγγελματικές Σχολές Κατάρτισης (ΕΣΚ).

Βάσει μάλιστα της νέας «αρχιτεκτονικής» του εγχώριου συστήματος Μαθητείας, οι ΕΠΑΣ εντάχθηκαν στο επίπεδο 3⁵ του εθνικού συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΣΕΕΚ), από κοινού με τις ΕΣΚ. Το λεγόμενο «Μεταλυκειακό Έτος – Τάξη Μαθητείας» των ΕΠΑΛ εντάχθηκε στο επίπεδο 5 του ΕΣΕΕΚ (μαζί με τα ΙΕΚ).

5. Πρόκειται για επίπεδα του λεγόμενου Εθνικού Πλαισίου Προσόντων (ΕΠΠ), για την ανάπτυξη του οποίου και την αντιστοίχσή του με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (European Qualifications Framework, EQF) αρμόδιος φορέας είναι ο Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΟΠΠΕΠ). Τα οκτώ επίπεδα του νέου ΕΠΠ, από την πρωτοβάθμια έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθορίστηκαν από τον ΕΟΠΠΕΠ την άνοιξη του 2021. Κάθε επίπεδο αντιστοιχεί σε συγκεκριμένα μαθησιακά αποτελέσματα, δηλαδή σε συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες, τις οποίες ένας εκπαιδευόμενος αναμένεται να γνωρίζει, να κατανοεί και να είναι ικανός να εφαρμόσει μετά την επιτυχή ολοκλήρωση μιας μαθησιακής διαδικασίας. Βλ. σχετικά [ΕΟΠΠΕΠ, Επίπεδα Εθνικού Πλαισίου Προσόντων](#).

Το Μεταλυκειακό Έτος – Τάξη Μαθητείας είναι προαιρετικό και ανήκει στη μεταλυκειακή επαγγελματική κατάρτιση. Στο πλαίσιο αυτού εφαρμόζεται η «μεθοδολογία» της Μαθητείας, η οποία περιλαμβάνει Μαθητεία με εκπαίδευση σε χώρο εργασίας, σε ποσοστό κατ' ελάχιστον πενήντα τοις εκατό (50%) της συνολικής διάρκειας της κατάρτισης, καθώς και εργαστηριακά μαθήματα ειδικότητας, τα οποία γίνονται σε σχολικό εργαστήριο του ΕΠΑΛ ή σε χώρο επονομαζόμενο «Εργαστηριακό Κέντρο» (ΕΚ). Απευθύνεται σε αποφοίτους Λυκείου και σε πτυχιούχους ΕΠΑΛ, ενώ έχει διάρκεια περίπου εννιά μηνών.

Περιλαμβάνει το «Πρόγραμμα εκπαίδευσης στον χώρο εργασίας» και το «Πρόγραμμα εργαστηριακών μαθημάτων της ειδικότητας». Το πρώτο έχει διάρκεια 156 ημερολογιακών ημερών [είκοσι οκτώ (28) ωρών την εβδομάδα], επιμερισμένο σε τέσσερις ημέρες, επί επτά ώρες την ημέρα. Εξαιρούνται οι εβδομάδες που περιλαμβάνουν επίσημες αργίες και το χρονικό διάστημα κατά το οποίο η επιχείρηση παραμένει κλειστή. Σε περίπτωση που ο εργοδότης παραμένει κλειστός για οποιοδήποτε χρονικό διάστημα, τότε ο μαθητευόμενος υποχρεούται να κάνει χρήση της κανονικής του άδειας (12 εργάσιμες ημέρες). Το δεύτερο έχει συνολική διάρκεια 203 ωρών και διδάσκεται μία ημέρα την εβδομάδα για επτά διδακτικές ώρες από εκπαιδευτικό προσωπικό του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων σε ΕΚ ή/και σε Σχολικά Εργαστήρια των ΕΠΑΛ.

Στην περίπτωση των ΙΕΚ, και σύμφωνα με τους οδηγούς κατάρτισης της κάθε προσφερόμενης ειδικότητας, η κατάρτιση διαρκεί κατ' ελάχιστον τέσσερα εξάμηνα, ενώ δεν μπορεί να υπερβαίνει τα πέντε συνολικά εξάμηνα, συμπεριλαμβανομένης της Μαθητείας, η οποία πραγματοποιείται μετά την ολοκλήρωση φοίτησης τεσσάρων εξαμήνων. Η διάρκεια της Μαθητείας είναι 960 ώρες και επιμερίζεται σε 192 ώρες κατάρτιση στον χώρο του ΙΕΚ και 768 ώρες στον χώρο εργασίας.

Οι ΕΣΚ είναι ημερήσιες ή εσπερινές, δημόσιες ή ιδιωτικές. Η φοίτηση σε αυτές είναι διετής και οργανώνεται σε τμήματα ειδικότητας. Για κάθε ειδικότητα προβλέπεται, σύμφωνα με τον οδηγό

κατάρτισης, «πρόγραμμα μάθησης στην εκπαιδευτική δομή» και «πρακτική άσκηση» ή «πρόγραμμα μάθησης σε εργασιακό χώρο». Η φοίτηση περιλαμβάνει τις τάξεις Α' και Β'. Στην Α' τάξη εγγράφονται, χωρίς εξετάσεις, οι κάτοχοι απολυτηρίου Γυμνασίου ή άλλου ισότιμου τίτλου και στη Β' τάξη οι μαθητευόμενοι που προάγονται από την Α' τάξη. Οι δημόσιες ΕΣΚ λειτουργούν ως αποκεντρωμένες υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Πολύ πρόσφατα (μόλις τον Οκτώβριο 2021) ξεκίνησε μάλιστα η ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων για την εισαγωγή μαθητευόμενων στις επτά νέες Πειραματικές Επαγγελματικές Σχολές (ΠΕΠΑΣ) Μαθητείας του ΟΑΕΔ, για το σχολικό έτος 2021-2022, σε τρεις ειδικότητες στον τομέα του τουρισμού και της φιλοξενίας. Η φοίτηση στις ΠΕΠΑΣ είναι διετής και περιλαμβάνει πρόγραμμα εκπαίδευσης στη σχολική μονάδα και πρόγραμμα μάθησης σε εργασιακό χώρο. Η εποπτεία και ο έλεγχος των ΠΕΠΑΣ, όπως και των ΕΠΑΣ, αποτελούν αρμοδιότητα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

Στο διαδίκτυο – και κυρίως στις ιστοσελίδες του ΟΑΕΔ⁶ και του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων⁷ – βρίσκει κανείς, όπως συζητείται και παρακάτω στον οδηγό, πληθώρα πληροφοριών για τα προγράμματα Μαθητείας που λειτουργούν στο σύνολο των εκπαιδευτικών δομών, οι οποίες προσφέρουν τέτοια προγράμματα.

► Ποιες είναι οι ειδικότητες στις οποίες μπορεί να λάβει κανείς εκπαίδευση, στο πλαίσιο προγραμμάτων Μαθητείας;

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι δεν προσφέρονται οι ίδιες ειδικότητες από όλες τις εκπαιδευτικές δομές που υλοποιούν προγράμματα Μαθητείας, ακόμη και εντός του ίδιου φορέα (π.χ. του ΟΑΕΔ). Ετσι, ενδεικτικά αναφέρεται ότι, στο πλαίσιο των ΕΠΑΣ του ΟΑΕΔ, την ειδικότητα «Αισθητικής τέχνης»

6. Βλ. σχετικά [ΟΑΕΔ, Μαθητεία](#)

7. Βλ. σχετικά [Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Μαθητεία](#)

προσφέρουν μόνον οι ΕΠΑΣ Τρίπολης, Ηρακλείου Αττικής, Ρόδου, Θεσσαλονίκης (2η ΕΠΑΣ), Ιωαννίνων, Καρδίτσας και Λάρισας.

Άλλες ειδικότητες⁸ στις οποίες μπορεί να λάβει κανείς εκπαίδευση στις ΕΠΑΣ του ΟΑΕΔ είναι οι ακόλουθες:

- αργυροχρυσοχοΐας
- αρτοποιίας-ζαχαροπλαστικής
- βοηθών γενικής βρεφονηπιοκομίας
- βοηθών γενικής νοσηλείας
- βοηθών φαρμακείου
- γαλακτοκομίας-τυροκομίας
- γραφικών τεχνών-εκτυπώσεων
- γραφικών τεχνών-ηλεκτρονικής σχεδίασης εντύπου
- εγκαταστατών ψυκτικών και κλιματιστικών έργων
- επεξεργασίας γούνας
- κεραμικής-αγγειοπλαστικής
- κομμωτικής τέχνης
- κτιριακών έργων
- μαγειρικής τέχνης
- ξενοδοχειακών επιχειρήσεων
- ξυλουργών-επιπλοποιών
- τεχνιτών αερίων καυσίμου (φυσικού αερίου)
- τεχνιτών αμαξωμάτων
- τεχνιτών εργαλειομηχανών
- τεχνιτών ηλεκτρολογικών εργασιών
- τεχνιτών ηλεκτρολογικών συστημάτων αυτοκινήτου
- τεχνιτών ηλεκτρολογικών συσκευών, εγκαταστάσεων και υπολογιστικών συστημάτων
- τεχνιτών θερμικών και υδραυλικών εγκαταστάσεων
- τεχνιτών μηχανών και συστημάτων αυτοκινήτου
- τεχνιτών μεταλλικών κατασκευών
- τεχνιτών μηχανοσύνθετων αεροσκαφών
- τεχνιτών ναυπηγικής βιομηχανίας
- τεχνιτών υποστήριξης συστημάτων υπολογιστών
- υπαλλήλων διοικητικών καθηκόντων
- υπαλλήλων οικονομικών καθηκόντων
- υφάσματος-ένδυσης
- φυτοτεχνικών επιχειρήσεων-αρχιτεκτονικής τοπίου
- ωρολογοποιίας

Επίσης, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, οι ΠΕΠΑΣ του ΟΑΕΔ δίνουν τη δυνατότητα κατάρτισης σε τρεις ειδικότητες στον τομέα του τουρισμού και της φιλοξενίας. Πιο συγκεκριμένα, οι ειδικότητες που προσφέρονται είναι οι ακόλουθες: τεχνίτης μαγειρικής τέχνης, τεχνίτης επισιτισμού και υπάλληλος υποδοχής πελατών ξενοδοχείων.

Η ιστοσελίδα του ΟΑΕΔ παρέχει αναλυτικές πληροφορίες⁹ για το περιεχόμενο της κάθε ειδικότητας, όπως και για το ποιες είναι οι ΕΠΑΣ που προσφέρουν την κάθε ειδικότητα.

Στην περίπτωση του Μεταλυκειακού Έτους – Τάξη Μαθητείας των ΕΠΑΛ, προσφέρονται στην παρούσα φάση οι ακόλουθες ειδικότητες¹⁰ :

- τεχνικός ανθοκομίας και αρχιτεκτονικής τοπίου
- τεχνικός τεχνολογίας τροφίμων και ποτών
- τεχνικός φυτικής παραγωγής
- υπάλληλος αποθήκης και συστημάτων εφοδιασμού (logistics)
- υπάλληλος διοίκησης και οικονομικών υπηρεσιών
- υπάλληλος τουριστικών επιχειρήσεων
- τεχνικός δομικών έργων και γεωπληροφορικής
- αργυροχρυσοχοΐα
- γραφικών τεχνών
- συντήρησης έργων τέχνης – αποκατάστασης
- σχεδίασης και παραγωγής ενδύματος
- τεχνικός ηλεκτρολογικών συστημάτων, εγκαταστάσεων και δικτύων
- τεχνικός ηλεκτρονικών και υπολογιστικών συστημάτων, εγκαταστάσεων, δικτύων και τηλεπικοινωνιών
- τεχνικός εγκαταστάσεων ψύξης, αερισμού και κλιματισμού
- τεχνικός μηχανολογικών εγκαταστάσεων και κατασκευών
- τεχνικός μηχανοσυνθέτης αεροσκαφών
- τεχνικός οχημάτων
- τεχνικός εφαρμογών πληροφορικής

9. Βλ. υποσημείωση 8

10. Βλ. σχετικά [Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Προσφορά Θέσεων Μαθητείας](#)

8. Βλ. σχετικά [ΟΑΕΔ, Μαθητεία, Ειδικότητες](#)

- τεχνικός ηλεκτρονικών υπολογιστών και δικτύων ηλεκτρονικών υπολογιστών
- αισθητικής τέχνης
- βοηθός βρεφονηπιοκόμων
- βοηθός ιατρικών-βιολογικών εργαστηρίων
- βοηθός νοσηλεύτη
- βοηθός οδοντοτεχνίτη
- βοηθός φαρμακείου
- βοηθός φυσικοθεραπευτή
- κομμωτικής τέχνης
- τεχνικός ζυθοποιίας

Η διαθεσιμότητα των ειδικοτήτων που τελικά προσφέρονται εξαρτάται ωστόσο από το εάν αυτές είναι διαθέσιμες στα ΕΠΑΛ της εκάστοτε περιοχής. Για να βεβαιωθεί λοιπόν ένας επιχειρηματίας ότι η ειδικότητα για την οποία ενδιαφέρεται είναι διαθέσιμη πρέπει να έρθει σε επικοινωνία με τους υπεύθυνους Μαθητείας της Περιφέρειάς του.

Στην περίπτωση των ΙΕΚ, τα προηγούμενα χρόνια προσφέρονταν, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθες ειδικότητες¹¹ : βοηθός βρεφονηπιοκόμων· βοηθός ιατρικών εργαστηρίων· βοηθός νοσηλευτικής· βοηθός φυσικοθεραπείας· στέλεχος διοίκησης και οικονομίας· στέλεχος μηχανογραφημένου λογιστηρίου – φοροτεχνικού γραφείου· τεχνικός δικτύων και τηλεπικοινωνιών· τεχνικός ηλεκτρονικών υπολογιστών· τεχνικός εφαρμογών πληροφορικής (πολυμέσα /web designer).

Τέλος, βάσει των διατάξεων που διέπουν την ίδρυσή τους, οι ειδικότητες που προσφέρονται στις ΕΣΚ, όπως και το περιεχόμενο της παρεχόμενης κατάρτισης, μοιάζουν να υπηρετούν, περισσότερο από ό,τι συμβαίνει στην περίπτωση άλλων δομών που προσφέρουν προγράμματα Μαθητείας, μια λογική έντονης και γρήγορης προσαρμοστικότητας στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και των επιχειρήσεων. Οι ειδικότητες, καθώς και όλα τα άλλα θέματα οργάνωσης και λειτουργίας των ΕΣΚ, ρυθμίζονται από τον κανονισμό λειτουργίας τους.

► Σε ποιους τίτλους ΕΕΚ έχουν πρόσβαση αυτοί που ολοκληρώνουν τη φοίτηση σε προγράμματα Μαθητείας;

Βάσει της σχετικής νομοθεσίας, στους αποφοίτους των ΕΣΚ και των ΕΠΑΣ του ΟΑΕΔ χορηγείται πτυχίο ΕΕΚ επιπέδου 3, ύστερα από πιστοποίηση. Στους αποφοίτους της Τάξης Μαθητείας των ΕΠΑΛ χορηγείται πτυχίο επαγγελματικής ειδικότητας, εκπαίδευσης και κατάρτισης, επιπέδου 5, ύστερα από πιστοποίηση. Στους αποφοίτους ΙΕΚ χορηγείται δίπλωμα επαγγελματικής ειδικότητας, εκπαίδευσης και κατάρτισης, επιπέδου 5, και πάλι μετά από πιστοποίηση.

► Γιατί μια μικρή ή πολύ μικρή επιχείρηση να εκδηλώσει ενδιαφέρον για συμμετοχή σε ένα πρόγραμμα Μαθητείας;

Αρκετοί είναι εκείνοι που θεωρούν ότι η συμμετοχή σε προγράμματα Μαθητείας αποτελεί απάντηση σε σειρά προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις, και ιδίως οι μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις που συνιστούν άλλωστε τη συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων στη χώρα μας. Ενδεικτικά αναφέρονται η σχετική έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού και η πρόβλεψη για μελλοντική μείωση της ζήτησης για λιγότερο εξειδικευμένους εργαζομένους.

Η κατάρτιση των μαθητευομένων επιτρέπει επίσης στις επιχειρήσεις να διαμορφώσουν τις εργασιακές τους συνήθειες κατά τρόπο τέτοιο που να είναι περισσότερο αποδοτικοί. Κατά τη διάρκεια της θητείας τους σε μια επιχείρηση, οι μαθητευόμενοι έχουν τη δυνατότητα να κατανοήσουν την ιδιαίτερη κουλτούρα της, άρα και να ενταχθούν με σχετική ευκολία σε αυτή στο μέλλον, υπηρετώντας ταυτόχρονα τους ιδιαίτερους στόχους της.

Η προσφορά «ποιοτικών» θέσεων Μαθητείας από τις επιχειρήσεις εκτιμάται επιπρόσθετα πως τους παρέχει τη δυνατότητα βελτίωσης της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητάς τους. Τις βοηθά επίσης να ενισχύσουν τον καινοτόμο χαρακτήρα τους. Οι μαθητευόμενοι συχνά διαθέτουν φρέσκιες ιδέες και λειτουργούν αναζωογονητικά για το εργασιακό περιβάλλον.

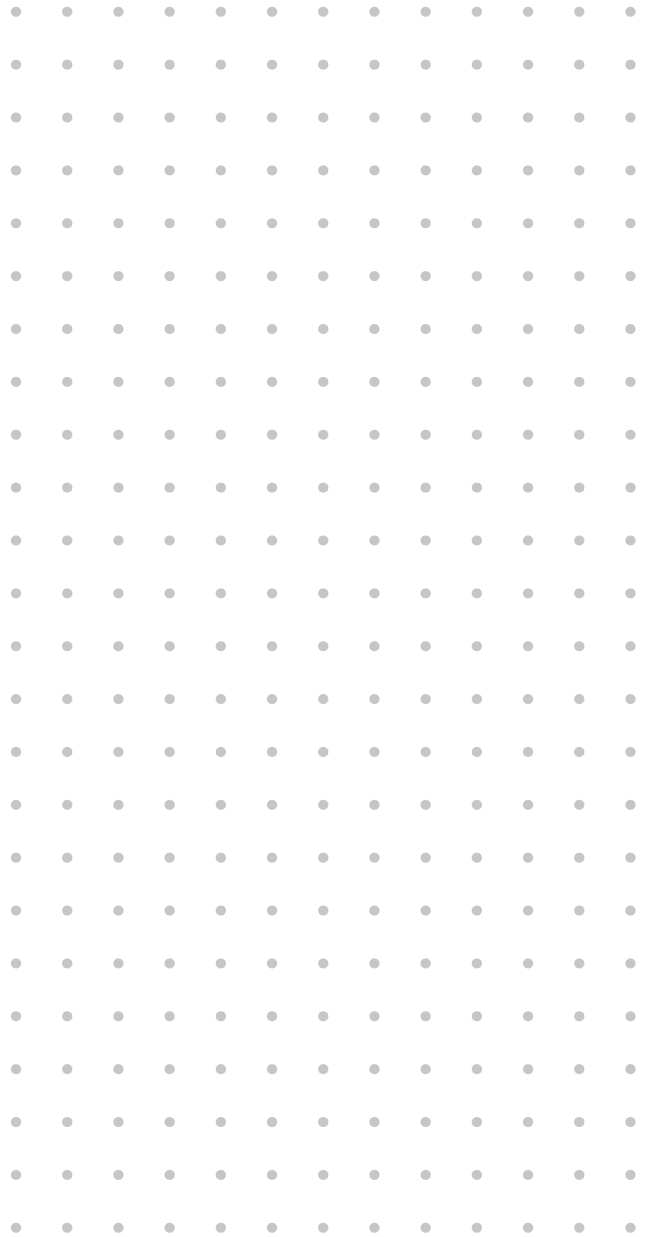
11. Βλ. σχετικά [Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Δια Βίου Μάθησης & Νεολαίας, Μαθητεία ΔΙΕΚ](#)

Σημαντικό είναι και ότι τα προγράμματα Μαθητείας βοηθούν τις επιχειρήσεις στην εξοικονόμηση του πρόσθετου κόστους που σχετίζεται με την αναζήτηση και την «προσαρμογή» προσωπικού στις ιδιαίτερες ανάγκες της κάθε επιχείρησης. Μετά την ολοκλήρωση της Μαθητείας η επιχείρηση έχει πλήρη εικόνα των δεξιοτήτων και των προσόντων των μαθητευόμενων και το πώς μπορεί να τους αξιοποιήσει με τον καλύτερο τρόπο.

Την ίδια στιγμή ωστόσο πολλές είναι οι επιχειρήσεις που, όπως συζητείται και στη συνέχεια του οδηγού, δεν έχουν επαρκή ενημέρωση για τα οφέλη της Μαθητείας, αλλά και τον θεσμό της Μαθητείας γενικότερα. Το έλλειμμα αυτό αποτελεί για την ακρίβεια, όπως θα δούμε και στη συνέχεια του οδηγού, έναν από τους παράγοντες που λειτουργεί ανασταλτικά για τη μεγαλύτερη συμμετοχή των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων σε προγράμματα Μαθητείας.

► Με λίγα λόγια:

- Η Μαθητεία αποτελεί εκπαιδευτικό σύστημα, στο οποίο ο μαθησιακός χρόνος εναλλάσσεται μεταξύ εκπαιδευτικής δομής και χώρου εργασίας.
- Η «Σύμβαση Μαθητείας» περιγράφει, μεταξύ άλλων, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του μαθητευόμενου και του εργοδότη.
- Παρά την εντύπωση που επικρατεί για το αντίθετο, η Μαθητεία στη χώρα μας έχει μακρά ιστορία, με αιχμή του δόρατος τις ΕΠΑΣ του ΟΑΕΔ και με τελευταίο σημαντικό σταθμό την ψήφιση του Ν. 4763/2020 για τη μεταρρύθμιση του εθνικού συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης και δια βίου μάθησης.
- Η εξελικτική πορεία του συστήματος Μαθητείας μοιάζει να χαρακτηρίζεται από μια μεγαλύτερη έμφαση στην ανάμειξη των μικρών και των πολύ μικρών επιχειρήσεων, σε σύγκριση με το παρελθόν.
- Υπάρχουν αρκετές εκπαιδευτικές δομές (ΕΠΑΣ, ΙΕΚ, κ.ο.κ) που προσφέρουν προγράμματα Μαθητείας.
- Μια μικρή ή πολύ μικρή επιχείρηση έχει συμφέρον να συμμετάσχει σε πρόγραμμα Μαθητείας, καθώς η συμμετοχή της συνοδεύεται από αρκετά οφέλη.

2. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΝ ΟΙ ΜΙΚΡΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ

Όπως ήδη αναφέρθηκε στην προηγούμενη ενότητα, η συμμετοχή των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων σε προγράμματα Μαθητείας θεωρείται πως συνοδεύεται από σημαντικά οφέλη. Την ίδια στιγμή ωστόσο η συμμετοχή τους στο εγχώριο σύστημα Μαθητείας παραμένει χαμηλή. Η σπουδαιότερη ενδεχομένως ένδειξη αυτής της έκφρασης περιορισμένου ενδιαφέροντος από μέρους των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων για μεγαλύτερη ανάμειξή τους σε προγράμματα Μαθητείας είναι ο μικρός σχετικά αριθμός των θέσεων Μαθητείας που προσφέρουν. Στο δεύτερο λοιπόν αυτό μέρος του Θεματικού Οδηγού που ακολουθεί γίνεται αναφορά στους παράγοντες, οι οποίοι λειτουργούν περιοριστικά για τη συμμετοχή των μικρών και των πολύ μικρών επιχειρήσεων στη Μαθητεία.

► Οι επιπτώσεις της πρόσφατης οικονομικής κρίσης

Από το 2008 και πέρα, οι μικρές και οι πολύ μικρές επιχειρήσεις στη χώρα μας αντιμετώπισαν μεγάλες οικονομικές δυσκολίες, οι οποίες είχαν σημαντική επίπτωση και στην προσφορά των θέσεων Μαθητείας από μέρους τους. Χαρακτηριστικό είναι πως, σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων για τις ΕΠΑΣ του ΟΑΕΔ, ο αριθμός των προσφερόμενων θέσεων Μαθητείας το 2014-2015 ανερχόταν σε 10.374 (από 20.360 το 1999-2000).

Πρόσθετη ένδειξη της δυσχερούς θέσης, στην οποία βρέθηκαν οι ιδιωτικές επιχειρήσεις κατά τη διάρκεια της πρόσφατης οικονομικής κρίσης, είναι και το φαινόμενο της «αντιστροφής» της προσφοράς θέσεων Μαθητείας που παρατηρήθηκε μεταξύ του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα. Πιο συγκεκριμένα, ενώ, μεταξύ των ετών 2001 και 2008, το 66% των προσφερόμενων θέσεων Μαθητείας προερχόταν από επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα και το 34% από επιχειρήσεις του δημοσίου τομέα, το 2009 η τάση αυτή αντιστράφηκε.

Ομοίως, η κρίση που πυροδότησε η τρέχουσα πανδημία επιδείνωσε την οικονομική κατάσταση των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων. Ενδέχεται λοιπόν να έχει συνέπειες στο άμεσο μέλλον και στη δυνατότητα των επιχειρήσεων αυτών να προσφέρουν θέσεις Μαθητείας.

► Προβλήματα που σχετίζονται με τη δυνατότητα και την ετοιμότητα των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων για συμμετοχή σε προγράμματα Μαθητείας

Αρκετές είναι οι επιχειρήσεις που αναφέρουν ότι δυσκολεύονται να καταβάλλουν το οικονομικό μερίδιο που τους αναλογεί για συμμετοχή στη Μαθητεία. Συχνά στερούνται τους απαραίτητους οικονομικούς, αλλά και ανθρώπινους πόρους, για να υποστηρίξουν το όλο εγχείρημα, με αποτέλεσμα να καθίσταται πρακτικά ανέφικτο. Η έλλειψη πόρων, καθώς και χρόνου, από την πλευρά των επιχειρήσεων, η απουσία προηγούμενης, σχετικής εμπειρίας, η έλλειψη τεχνογνωσίας από μέρους τους για την προσέγγιση και την επιλογή των πλέον κατάλληλων υποψηφίων, όπως και του κατάλληλου εξοπλισμού, χώρων-υποδομών «φιλοξενίας» μαθητευομένων και κατάλληλων εκπαιδευτών για την ενδοεπιχειρησιακή εκπαίδευση των μαθητευομένων φέρονται επίσης να λειτουργούν ανασταλτικά για την προσφορά θέσεων Μαθητείας από τις μικρές και τις πολύ μικρές επιχειρήσεις.

Επιπρόσθετα, διαπιστώνεται έλλειμμα γνώσης των επιχειρήσεων σε σχέση με τις λεγόμενες «σύγχρονες ή/και αναδυόμενες δεξιότητες» (π.χ. δεξιότητες που αφορούν στην εξ αποστάσεως διάδραση με πελάτες). Το έλλειμμα αυτό, με τη σειρά του, συμβάλλει όμως στο να μην αξιοποιείται εκτενώς η Μαθητεία από τις επιχειρήσεις ως εργαλείο αναζήτησης μελλοντικών στελεχών.

Φαίνεται επίσης πως υπάρχει και η αντίληψη ότι, από άποψη μείωσης του λειτουργικού κόστους των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων, είναι περισσότερο «αποτελεσματική» η αξιοποίηση ατόμων από την αγορά εργασίας ή από άλλα παρόμοια προγράμματα (κυρίως προγράμματα πρακτικής άσκησης) και όχι από προγράμματα Μαθητείας. Δεδομένου ότι υπάρχουν πολλές «εναλλακτικές» διαδρομές για την εύρεση στελεχών μέσω της ΕΕΚ, αρκετές είναι οι επιχειρήσεις που μοιάζουν δυστυχώς να αντιλαμβάνονται τη Μαθητεία απλώς ως ένα υποκατάστατο της φθηνής εργασίας· καταλήγοντας μάλιστα να μην την επιλέγουν, καθώς τη θεωρούν ως τη δυσχερέστερη διαδρομή.

Μείζον πρόβλημα αποτελεί και το ότι οι μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις δυσκολεύονται να «σηκώσουν» τα διοικητικά βάρη της συμμετοχής σε προγράμματα Μαθητείας και να χειριστούν τον μεγάλο όγκο της γραφειοκρατίας που σχετίζεται με τη συμμετοχή αυτή. Ο αριθμός των διατάξεων/κανονισμών που διέπουν την προσφορά θέσεων Μαθητείας εκτιμάται επίσης ότι είναι πολύ μεγάλος.

► Προβλήματα που σχετίζονται με το περιεχόμενο της παρεχόμενης στο επίπεδο της επιχείρησης εκπαίδευσης

Σειρά παραμέτρων που αφορούν στο περιεχόμενο της παρεχόμενης στο επίπεδο της επιχείρησης εκπαίδευσης φέρεται να λειτουργεί με τρόπο αρνητικό για τη συμμετοχή των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων σε προγράμματα Μαθητείας. Ενδεικτικά αναφέρεται η σχετική ασάφεια που εξακολουθεί για ορισμένους να χαρακτηρίζει το περιεχόμενο της εκπαίδευσης αυτής.

► Προβλήματα που σχετίζονται άμεσα με το μικρό ή πολύ μικρό μέγεθος των επιχειρήσεων

Όσον αφορά στον τρόπο με τον οποίο το μέγεθος μιας επιχείρησης φέρεται να επηρεάζει τη συμμετοχή της (ή μη) στη Μαθητεία, πράγματι μονάδες με περισσότερους από 250 εργαζόμενους αναφέρονται συχνά ως έχουσες τη δυνατότητα να παρέχουν ενδοεπιχειρησιακή εκπαίδευση, μέσα από εξελιγμένες εκπαιδευτικές δομές και τη χρήση τυποποιημένων κανόνων και μηχανισμών διασφάλισης ποιότητας. Παρά το γεγονός ότι, όπως έχει δείξει τόσο η ευρωπαϊκή όσο και η ελληνική εμπειρία, η Μαθητεία είναι εφικτή και με πολύ καλά αποτελέσματα στις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, οι επιχειρήσεις αυτές, και ιδίως οι πολύ μικρές επιχειρήσεις, ενδέχεται να αντιμετωπίζουν, λόγω του μεγέθους τους, σημαντικές δυσκολίες έναντι των επιχειρήσεων μεγαλύτερου μεγέθους. Μία από τις αιτίες είναι ότι, στις πολύ μικρές επιχειρήσεις, μιλάμε συχνά για 'one man show', με τον επιχειρηματία να καλείται, ως επί το πλείστον, να φέρει εις πέρας πολλαπλούς ρόλους (συμπεριλαμβανομένου του ρόλου του εκπαιδευτή).

► Προβλήματα που σχετίζονται με τους μαθητευόμενους

Δεν είναι ασύνηθες να εκφράζεται ανησυχία από τους ιδιοκτήτες/εκπροσώπους επιχειρήσεων για το επίπεδο των δεξιοτήτων των μαθητευομένων, όπως και για τη διάθεσή τους για την ανάληψη «δέσμευσης» απέναντι στην επιχείρηση, στην οποία εκπαιδεύονται. Είναι αλήθεια πως υπάρχουν περιπτώσεις όπου το επίπεδο των δεξιοτήτων, το οποίο απέκτησαν οι μαθητευόμενοι κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσής τους στις εκπαιδευτικές δομές που προσφέρουν προγράμματα Μαθητείας, δεν ανταποκρίνεται στα ζητούμενα των επιχειρήσεων (ιδίως όσον αφορά στις λεγόμενες «οριζόντιες» δεξιότητες των μαθητευομένων, π.χ. την ικανότητά τους για επικοινωνία και προσαρμογή ή ομαδική εργασία). Επίσης, φαίνεται ότι, πράγματι, ορισμένοι μαθητευόμενοι «εγκαταλείπουν» την επιχείρηση κατά τη διάρκεια της Μαθητείας.

► Παροχή περιορισμένης υποστήριξης στις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις για συμμετοχή στη Μαθητεία

Τα κίνητρα για τη συμμετοχή των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων στη Μαθητεία, σε συνδυασμό με την οικονομική επιβάρυνση που συνεπάγεται η συμμετοχή αυτή, είναι σχετικά αδύναμα, αποτρέποντάς τους από την προσφορά θέσεων Μαθητείας. Η ενημέρωση που λαμβάνουν για τα προγράμματα Μαθητείας είναι επίσης μάλλον περιορισμένη. Πολλές είναι οι επιχειρήσεις που δεν έχουν επαρκή ενημέρωση για το τι είναι η Μαθητεία, ποια είναι τα οφέλη της, ποιες διαδικασίες πρέπει να ακολουθήσουν για να συμμετάσχουν σε τέτοια προγράμματα, κ.λπ..

Στην κατηγορία αυτή της «παροχής περιορισμένης υποστήριξης στις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις για συμμετοχή στη Μαθητεία» εντάσσονται επιπρόσθετα και προβλήματα «θεσμικού» τύπου. Παράδειγμα είναι, όπως θα δούμε στην επόμενη ενότητα του οδηγού, η ύπαρξη του ορίου του ενός μόνον μαθητευομένου για ιδιοκτήτες ατομικών επιχειρήσεων/αυτοαπασχολούμενους. Ή η περιορισμένη προσφορά θέσεων Μαθητείας σε ειδικότητες, οι οποίες

χαρακτηρίζονται, όπως άλλωστε αντανακλάται και στον αριθμό των αιτήσεων για τις θέσεις αυτές, από σχετικά υψηλή ζήτηση (και από μέρους των επιχειρήσεων) [π.χ. η περίπτωση της ειδικότητας της αρτοποιίας-ζαχαροπλαστικής].

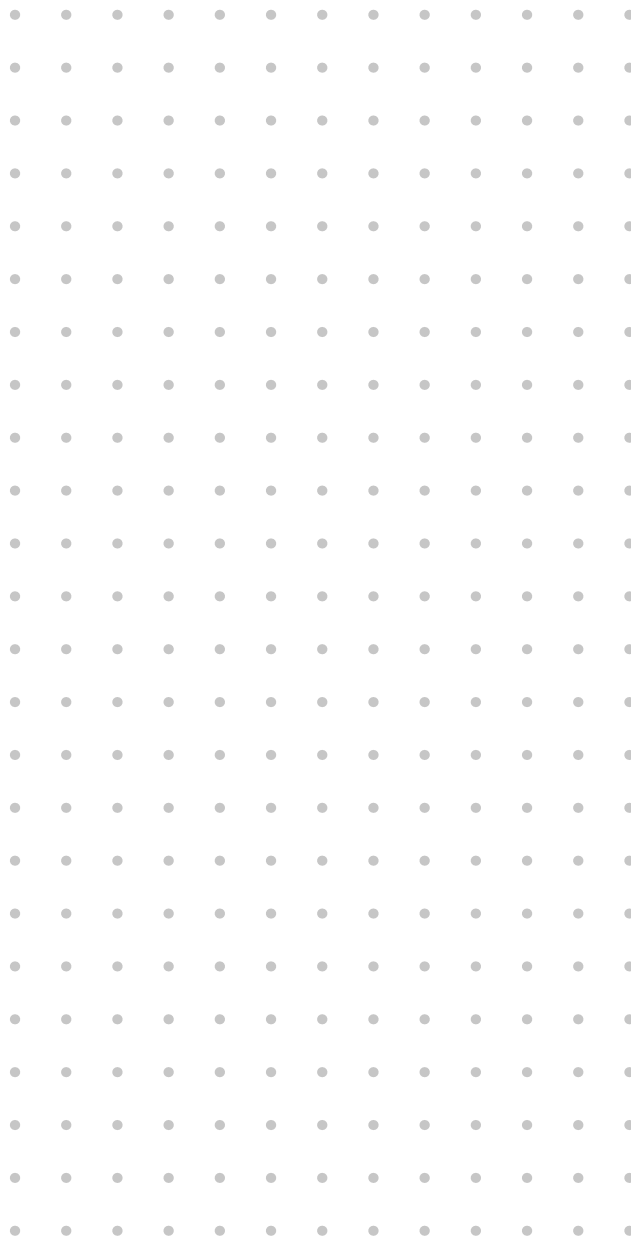
Επίσης, οι πρόσφατες αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο για τη Μαθητεία μπορεί μεν να υπόσχονται πρόσβαση σε καλύτερες και ποιοτικότερες θέσεις εργασίας, δεν συμβάλλουν δε σε βαθύτερες μεταβολές στο συνολικό μοντέλο της ΕΕΚ και εν τέλει στο παραγωγικό μοντέλο της χώρας μας· ένα μοντέλο που θα επιφύλασσε δηλαδή έναν περισσότερο κεντρικό ρόλο στις τέχνες και τα επαγγέλματα.

Έτσι, μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων, όπως είναι π.χ. επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον πρωτογενή τομέα της οικονομίας, αντιμετωπίζει σημαντικό πρόβλημα στην πρόσληψη εξειδικευμένων τεχνιτών (συχνά και με σχετικά ελκυστικές αποδοχές). Το πρόβλημα αυτό, το οποίο φαίνεται πως μεγεθύνεται ορισμένες φορές στην περίπτωση επιχειρήσεων στην περιφέρεια, συνδέεται εν μέρει και με το ότι τα επαγγελματικά δικαιώματα για πολλές ειδικότητες εξακολουθούν να μην είναι κατοχυρωμένα.

Τέλος, τα προβλήματα αυτά πρέπει να θεωρήσει κανείς σε συνδυασμό με τα σημαντικά ελλείμματα στη συλλογή και την επεξεργασία πληροφοριών/δεδομένων για τη Μαθητεία [σε διαφορετικά επίπεδα (εθνικό, περιφερειακό, τοπικό και τομεακό)]. Χαρακτηριστικό είναι ότι οι σχετικές έρευνες και μελέτες γίνονται συνήθως από τις ίδιες τις δομές που προσφέρουν προγράμματα Μαθητείας και το προσωπικό τους, όπως και κατά περίπτωση.

► Με λίγα λόγια:

- Παρά τα σημαντικά οφέλη που αποκομίζουν οι μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις από τη συμμετοχή τους σε προγράμματα Μαθητείας, το ενδιαφέρον που εκδηλώνουν για μεγαλύτερη ανάμειξή τους στη Μαθητεία παραμένει χαμηλό. Χαρακτηριστική εκδήλωση του φαινομένου αυτού είναι ο σχετικά μικρός αριθμός των θέσεων Μαθητείας που προσφέρουν.
- Μια σειρά παραγόντων/προβλημάτων εκτιμάται πως λειτουργεί περιοριστικά για τη συμμετοχή των μικρών και των πολύ μικρών επιχειρήσεων στη Μαθητεία. Πιο συγκεκριμένα, ανασταλτική είναι η επίδραση που έχουν στην προσφορά περισσότερων θέσεων Μαθητείας από τις επιχειρήσεις αυτές τα ακόλουθα: οι επιπτώσεις της πρόσφατης οικονομικής κρίσης· προβλήματα που σχετίζονται με τη δυνατότητα και την ετοιμότητα των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων για συμμετοχή σε προγράμματα Μαθητείας· προβλήματα που σχετίζονται με το περιεχόμενο της παρεχόμενης στο επίπεδο της επιχείρησης εκπαίδευσης· προβλήματα που σχετίζονται άμεσα με το μικρό ή πολύ μικρό μέγεθος των επιχειρήσεων αυτών· προβλήματα που σχετίζονται με την πλευρά των μαθητευομένων· η περιορισμένη υποστήριξη που παρέχεται στις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις για συμμετοχή στη Μαθητεία.

3. ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΑΜΕΣΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗ ΜΑΘΗΤΕΙΑ

Όπως αναφέρθηκε στην αμέσως προηγούμενη ενότητα του Θεματικού Οδηγού, ένα από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις είναι και η περιορισμένη, από ό,τι φαίνεται, ενημέρωση που λαμβάνουν για τα προγράμματα Μαθητείας. Για τον λόγο αυτό, στην τελευταία αυτή ενότητα παρουσιάζονται πληροφορίες που αφορούν σε ζητήματα άμεσου ενδιαφέροντος για τη συμμετοχή των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων στη Μαθητεία, όπως είναι τα βήματα για τη συμμετοχή στα προγράμματα Μαθητείας, ο αριθμός των μαθητευομένων που επιτρέπονται ανά εργοδότη, κ.ά..

► **Ποια είναι τα βήματα που πρέπει να ακολουθήσει ένας επιχειρηματίας που θέλει να συμμετάσχει σε ένα πρόγραμμα Μαθητείας;**

Ο επιχειρηματίας που θέλει να συμμετάσχει σε ένα πρόγραμμα Μαθητείας πρέπει να συνδεθεί κατ' αρχάς, μέσω του διαδικτύου, με το portal του ΟΑΕΔ και, πιο συγκεκριμένα, να επιλέξει τη λεγόμενη «Εργαλειοθήκη εργοδότη», και, στη συνέχεια, το «Υποβολή θέσης Μαθητείας». Αμέσως μετά, θα πρέπει να επιλέξει «Είμαι εργοδότης/τρια και ενδιαφέρομαι να υποβάλω αγγελία θέσεων Μαθητείας ως ιδιωτική επιχείρηση». Η σύνδεση στο portal του ΟΑΕΔ γίνεται μέσω του συστήματος πιστοποίησης της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ).

Αφού ενημερωθεί από τη δομή που προσφέρει το πρόγραμμα Μαθητείας που τον ενδιαφέρει, και μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής, θα δεχτεί στον χώρο εργασίας τον μαθητευόμενο, με τον οποίο θα υπογράψει «Σύμβαση Μαθητείας». Στη συνέχεια, θα καταχωρήσει την έναρξη της Μαθητείας στο Πληροφοριακό Σύστημα «ΕΡΓΑΝΗ» του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. Για τον σκοπό αυτό, θα συμπληρώσει το έντυπο «Ε3.4 Αναγγελία Έναρξης/ Μεταβολών Σύμβασης Μαθητείας», σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Επιχειρηματίας που είναι ήδη απογεγραμμένος στο τένος Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων – Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Μισθωτών (ΙΚΑ-ΕΤΑΜ), θα συμπεριλάβει τους μαθητευόμενους-ασφαλισμένους στην αναλυτική περιοδική δήλωση (ΑΠΔ) που υποβάλλει και για το υπόλοιπο απασχολούμενο προσωπικό. Ο επιχειρηματίας που θα απασχολήσει μαθητευόμενους πρώτη φορά και δεν έχει απογραφεί ως εργοδότης του τένος ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, θα πρέπει να απογραφεί στο Μητρώο Εργοδοτών-Εισφερόντων του Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ), στο αρμόδιο Υποκατάστημα Μισθωτών της έδρας του εργοδότη, ώστε να του αποδοθεί Αριθμός Μητρώου Εργοδότη-Εισφερόντων και Ταυτότητα Πληρωμής Τρεχουσών Εισφορών (ΤΠΤΕ).

Σημειωτέον ότι, στην περίπτωση που ένας επιχειρηματίας θέλει να διαθέσει θέση Μαθητείας σε συγκεκριμένο μαθητευόμενο, θα πρέπει να του χορηγήσει βεβαίωση, στην οποία θα αναφέρεται το ονοματεπώνυμο του μαθητευόμενου και ότι επιθυμεί να του διαθέσει θέση Μαθητείας συγκεκριμένης ειδικότητας. Ο μαθητευόμενος θα πρέπει να προσκομίσει αυτή τη βεβαίωση στη δομή που φοιτά. Αυτή η «δεσμευμένη» θέση θα «αναγγελθεί» στο portal του ΟΑΕΔ πριν από την υπογραφή της σύμβασης με τον μαθητευόμενο.

Η εμπρόθεση υποβολή της ΑΠΔ και η καταβολή των ασφαλιστικών εισφορών από τον επιχειρηματία, καθώς και κάθε άλλη υποχρέωσή του, ελέγχονται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Σε περίπτωση μη τήρησης των προθεσμιών και υποχρεώσεων επιβάλλονται επίσης οι σύμφωνα με τον νόμο επιβαρύνσεις-κυρώσεις. Έντυπα, τέλος, όπως βεβαιώσεις που χρειάζεται να συμπληρώσει ο εργοδότης, για να δηλώσει π.χ. ότι αποδέχεται τον μαθητευόμενο, ότι αποδέχεται την εποπτεία της κατάρτισης στον χώρο εργασίας ή ότι ο μαθητευόμενος ολοκλήρωσε την κατάρτισή του μπορεί να βρει κανείς εύκολα, ως επί το πλείστον, και μέσω του διαδικτύου.

► Ποιος είναι ο ανώτατος αριθμός μαθητευόμενων που επιτρέπεται να έχει κάποιος στην επιχείρησή του;

Ο ανώτατος αριθμός μαθητευόμενων ανά εργοδότη εξαρτάται από τον αριθμό των εργαζομένων που απασχολεί, όπως αυτός αποτυπώνεται στην ετήσια κατάσταση προσωπικού της επιχείρησης που υποβάλλεται στο Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ). Έτσι, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, και για όλες τις δομές ΕΕΚ που διαθέτουν προγράμματα Μαθητείας, ατομική επιχείρηση, όπως και επιχείρηση με έναν έως πέντε εργαζομένους, μπορεί να προσφέρει μία θέση μαθητευόμενου. Επιχείρηση με έξι έως δέκα εργαζομένους μπορεί να προσφέρει δύο θέσεις μαθητευόμενων. Ο πίνακας που ακολουθεί περιλαμβάνει στοιχεία για τον αριθμό των μαθητευόμενων που είναι δυνατό να δεχτεί κάθε επιχείρηση:

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ (με σχέση εξαρτημένης εργασίας)	ΑΝΩΤΑΤΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΕΣΕΩΝ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ (σε όλες τις δομές ΕΕΚ)
Ατομική Επιχείρηση	1
1 έως 5	1
6 έως 10	2
11 έως 14	2
15 έως 20	3
21 έως 26	4
27 έως 32	5
33 έως 38	6
39 έως 44	7
45 έως 50	8
51 έως 55	9
56 έως 61	10

► Ποιες είναι οι προϋποθέσεις για τη συμμετοχή μιας επιχείρησης σε προγράμματα Μαθητείας;

Για τη συμμετοχή μιας επιχείρησης σε προγράμματα Μαθητείας πρέπει, κατά κύριο λόγο, να:

- διαθέτει τις κατάλληλες εγκαταστάσεις για την παροχή εκπαίδευσης στον χώρο της στη συγκεκριμένη ειδικότητα του μαθητευόμενου, όπως και τα κατάλληλα μέσα και τον κατάλληλο εξοπλισμό.
- φροντίζει για την τήρηση των όρων υγείας και ασφάλειας στην εργασία, όπως αυτοί προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις για την προστασία των εργαζομένων, καθώς και να παρέχει τα απαραίτητα ατομικά μέσα προστασίας στους μαθητευόμενους.
- συνεργάζεται με την εκπαιδευτική δομή για την υλοποίηση του προγράμματος εκπαίδευσης στον χώρο εργασίας, όπως αυτό ορίζεται από τις προδιαγραφές του προγράμματος για τη συγκεκριμένη ειδικότητα, και να αναθέτει στον μαθητευόμενο εργασίες, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο πρόγραμμα αυτό.
- διαθέτει στον χώρο εργασίας ένα έμπειρο στέλεχος, ίδιας ή συναφούς ειδικότητας με τον μαθητευόμενο, το οποίο θα οριστεί ως «εκπαιδευτής στο χώρο εργασίας» και θα αναλάβει την αποτελεσματική υλοποίηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στον χώρο εργασίας, καθώς και την παρακολούθηση της προόδου του εκπαιδευόμενου και τη σχετική ενημέρωση του υπεύθυνου εκπαιδευτικού της εκπαιδευτικής μονάδας, μέσω της οποίας ο μαθητευόμενος συμμετέχει στο πρόγραμμα.
- να τηρεί όλα τα μέσα (ηλεκτρονικά και έντυπα) για την παρακολούθηση της εκπαίδευσης στον χώρο εργασίας, όπως είναι το μηνιαίο δελτίο απασχόλησης μαθητευόμενου, το οποίο συμπληρώνεται σε ημερήσια βάση από τον μαθητευόμενο και στο τέλος κάθε μήνα σφραγίζεται και υπογράφεται από τον εργοδότη και αποστέλλεται στην αντίστοιχη εκπαιδευτική δομή· ή ημερολόγιο μάθησης, το οποίο συμπληρώνεται σε καθημερινή βάση από τον μαθητευόμενο, σε συνεργασία με τον εκπαιδευτή στον χώρο εργασίας, και υποβάλλεται σε μηνιαία βάση στην εκπαιδευτική μονάδα. Και κάθε άλλο

έγγραφο που προβλέπεται από τις σχετικές εγκυκλίους.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα προγράμματα μάθησης στον χώρο εργασίας οφείλουν να είναι συμβατά με τα αναλυτικά προγράμματα σπουδών των δομών που προσφέρουν προγράμματα Μαθητείας. Υπάρχει ωστόσο και ένα μικρό περιθώριο ευελιξίας, ώστε να ληφθούν υπόψη τοπικές, κλαδικές ή ακόμα και επιχειρησιακές ιδιαιτερότητες.

Σε επιχειρήσεις που δεν μπορούν να καλύψουν το πλήρες πρόγραμμα μάθησης, όπως αυτό προκύπτει από το πρόγραμμα σπουδών, δίνεται επίσης η δυνατότητα, με την αρωγή διαφόρων φορέων (π.χ. κοινωνικών εταίρων, επαγγελματικών οργανώσεων), να προβαίνουν σε συνεργασίες με άλλες επιχειρήσεις, οι οποίες θα αναλάβουν την υλοποίηση του υπόλοιπου προγράμματος. Η μάθηση στον χώρο εργασίας αξιολογείται, τέλος, στο σύνολό της, ακολούθως της ολοκλήρωσής της, με διαφόρους τρόπους (π.χ. εξετάσεις, επίδειξη δεξιοτήτων, παρουσίαση έργων).

► Ποια είναι η οικονομική επιβάρυνση για τη συμμετοχή μιας επιχείρησης σε πρόγραμμα Μαθητείας;

Το ποσοστό αποζημίωσης των μαθητευομένων ορίζεται στο 75% επί του νόμιμου, νομοθετημένου, κατώτατου ορίου του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη, δηλαδή σε 21,78€, ανεξαρτήτως ηλικίας. Το ποσό της επιδότησης ορίζεται στα 16,54€ και καλύπτεται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και από εθνικούς πόρους. Το υπολειπόμενο ποσό της αποζημίωσης καταβάλλεται σε μηνιαία βάση από τον εργοδότη, στον οποίο πραγματοποιείται το πρόγραμμα εκπαίδευσης στον χώρο εργασίας. Ανέρχεται στο ποσό των 9,30€ ανά ημέρα εργασίας.

Οι μαθητευόμενοι υπάγονται στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ και των φορέων-οργανισμών για λογαριασμό των οποίων ο ΕΦΚΑ συνεισπράττει εισφορές, ως μισθωτοί, για όλο το διάστημα της Μαθητείας. Ο εργοδότης βαρύνεται με το σύνολο των ασφαλιστικών εισφορών του μαθητευόμενου για κύρια και επικουρική σύνταξη, καθώς και για υγειονομική περίθαλψη.

Οι εισφορές στον ΕΦΚΑ και τους λοιπούς φορείς-οργανισμούς, για λογαριασμό των οποίων ο ΕΦΚΑ συνεισπράττει τις εισφορές τόσο του εργοδότη όσο και του μαθητευόμενου, υπολογίζονται στο ήμισυ των πραγματικών αποδοχών (δηλαδή στο ποσό των 10,89€) και καταβάλλονται μέσα στις οριζόμενες από τον νόμο προθεσμίες. Η σχετική νομοθεσία αναφέρεται, μεταξύ άλλων, και στον τρόπο υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών και στην περίπτωση μαθητευόμενων που θα απασχοληθούν σε εργασίες και ειδικότητες, οι οποίες ασφαλιζονται σύμφωνα με τα οριζόμενα από τον Κανονισμό Βαρέων και Ανθυγιεινών Επαγγελματιών-όπως και στην περίπτωση μαθητευόμενων σε επιχειρήσεις (και για εργασίες) που υπόκεινται στη λεγόμενη «εισφορά επαγγελματικού κινδύνου».

Ζητήματα όπως είναι η αποζημίωση για τις ημέρες των αδειών (π.χ. σπουδαστική και κανονική) προσδιορίζονται επίσης ρητά από σειρά σχετικών διατάξεων. Έτσι, στην περίπτωση π.χ. κανονικής άδειας, ο εργοδότης υποχρεούται να καταβάλλει ολόκληρο το προβλεπόμενο ημερομίσθιο στον μαθητευόμενο (21,78€). Όπως έχει ήδη ωστόσο αναφερθεί σε άλλο σημείο του Θεματικού Οδηγού (υποσημείωση 1) το ποσοστό αποζημίωσης των μαθητευομένων του λεγόμενου «Μεταλυκειακού Έτους - Τάξη Μαθητείας» αυξήθηκε πρόσφατα από 75% στο 95% επί του νόμιμου, νομοθετημένου, κατώτατου ορίου του ημερομίσθιου του ανειδίκευτου εργάτη και ανήλθε στο ποσό των 27,59€.

Στην ίδια ΚΥΑ του έτους 2021 γίνεται αναφορά και στη ρύθμιση των θεμάτων ασφάλισης και ασφαλιστικών εισφορών με εγκύκλιο του e-ΕΦΚΑ για τους μαθητευόμενους της κατηγορίας αυτής.

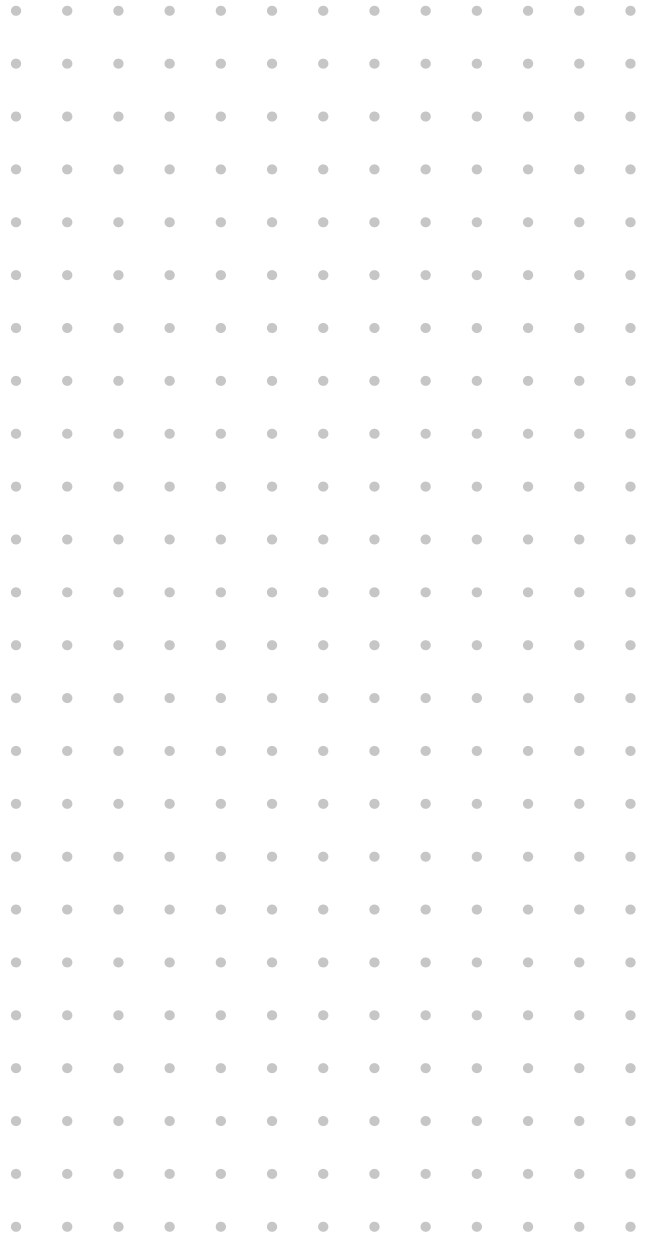
► Πού μπορεί να απευθυνθεί μια μικρή ή πολύ μικρή επιχείρηση, ώστε να λάβει περισσότερες πληροφορίες για τη Μαθητεία;

Σημαντικό όγκο πληροφορίας για τις εκπαιδευτικές δομές που προσφέρουν προγράμματα Μαθητείας στη χώρα μας, όπως και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης εκπαίδευσης και συναφή θέματα, μπορεί να βρει κανείς στην ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Δια Βίου Μάθησης και Νεολαίας, που λειτουργεί υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, καθώς και στην ιστοσελίδα του ΟΑΕΔ, που λειτουργεί υπό την αιγίδα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. Σχετικές πληροφορίες μπορεί, ωστόσο, να βρει και στις ιστοσελίδες των διάφορων εκπαιδευτικών δομών που διαθέτουν προγράμματα Μαθητείας στο σύνολο της επικράτειας.

Στο διαδίκτυο έχει τέλος κανείς πρόσβαση και σε οδηγούς, οι οποίοι απευθύνονται αποκλειστικά στους εργοδότες και παρέχουν σημαντικές πληροφορίες για τη Μαθητεία (ιδίως για προγράμματα που επιβλέπει το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων).

► Με λίγα λόγια:

- Τα βήματα που πρέπει να ακολουθήσει ένας επιχειρηματίας που θέλει να συμμετάσχει σε ένα πρόγραμμα Μαθητείας περιγράφονται με σχετική σαφήνεια στο portal του ΟΑΕΔ, αλλά και στις ιστοσελίδες των εκπαιδευτικών δομών που προσφέρουν προγράμματα Μαθητείας.
- Ο ανώτατος αριθμός μαθητευομένων ανά εργοδότη εξαρτάται από τον αριθμό των εργαζομένων που απασχολεί, όπως αυτός αποτυπώνεται στην ετήσια κατάσταση προσωπικού της επιχείρησης προς το ΣΕΠΕ. Ετσι, ατομική επιχείρηση, όπως και επιχείρηση με έναν έως πέντε εργαζομένους μπορεί να προσφέρει μία θέση μαθητευομένου. Επιχείρηση με έξι έως δέκα εργαζομένους μπορεί να προσφέρει δύο θέσεις μαθητευομένων.
- Για τη συμμετοχή μιας επιχείρησης σε προγράμματα Μαθητείας, η σχετική νομοθεσία αναφέρει μια σειρά από προϋποθέσεις, όπως είναι η τήρηση των όρων υγείας και ασφάλειας στην εργασία, όπως αυτοί προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις για την προστασία των εργαζομένων· ή η ύπαρξη ενός έμπειρου στελέχους, ίδιας ή συναφούς ειδικότητας με τον μαθητευόμενο, το οποίο θα οριστεί ως «εκπαιδευτής στο χώρο εργασίας».
- Η συμμετοχή μιας επιχείρησης σε προγράμματα Μαθητείας επιδοτείται, αλλά συνοδεύεται και από ορισμένη οικονομική επιβάρυνση. Ο εργοδότης βαρύνεται επίσης με το σύνολο των ασφαλιστικών εισφορών του μαθητευόμενου για κύρια και επικουρική σύνταξη, καθώς και για υγειονομική περίθαλψη. Τα σχετικά κόστη, όπως και ζητήματα που αφορούν π.χ. στην αποζημίωση για τις ημέρες των αδειών (σπουδαστική, κανονική, κ.ά.), προσδιορίζονται ρητά από σειρά διατάξεων.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στόχος του Θεματικού αυτού Οδηγού είναι να βοηθήσει ως επί τω πλείστον τις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις να κατανοήσουν καλύτερα τον θεσμό της Μαθητείας και να αποκτήσουν μια πληρέστερη εικόνα για διάφορα θέματα που αφορούν στη συμμετοχή τους σε τέτοια προγράμματα. Έτσι, ο Θεματικός Οδηγός περιλαμβάνει πληροφορίες για ζητήματα όπως είναι το περιεχόμενο και η ιστορική διαδρομή της Μαθητείας, οι παράγοντες που συνήθως αποτρέπουν τις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις από την προσφορά θέσεων Μαθητείας και οι βασικές προϋποθέσεις για τη συμμετοχή τους σε προγράμματα Μαθητείας.

Αναδεικνύεται, μεταξύ άλλων, η ύπαρξη αρκετών δομών που προσφέρουν προγράμματα Μαθητείας στη χώρα μας, καθώς και η μεγαλύτερη έμφαση, σε σχέση τουλάχιστον με το παρελθόν, στην ανάμειξη των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων στη Μαθητεία. Επίσης, ο οδηγός σκιαγραφεί τα μάλλον απλά βήματα, τα οποία χρειάζεται να ακολουθήσει μια επιχείρηση που ενδιαφέρεται να προσφέρει μια θέση Μαθητείας, καθώς και το ισχύον καθεστώς αναφορικά με την οικονομική επιβάρυνση της επιχείρησης αυτής και την επιδότηση που θα λάβει από την πολιτεία. Θα πρέπει επιπρόσθετα να σημειωθεί ότι, σε γενικές γραμμές, και παρά το γεγονός ότι, όπως σχολιάζεται και στον οδηγό, τα κίνητρα για την προσφορά θέσεων Μαθητείας είναι σχετικά αδύναμα, το καθεστώς αυτό είναι ξεκάθαρο.

Κλείνοντας, θα πρέπει, ωστόσο, να επισημάνουμε την κινητοποίηση της ΓΣΕΒΕΕ, όπως και του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, προς την κατεύθυνση της βελτίωσης του παραπάνω καθεστώτος και γενικότερα της ενίσχυσης της συμμετοχής των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων σε προγράμματα Μαθητείας. Εκδήλωση άλλωστε της κινητοποίησης αυτής είναι και η συγγραφή και η δημοσίευση του παρόντος Θεματικού Οδηγού. Οι ιδιοκτήτες/εκπρόσωποι μικρών ή πολύ μικρών επιχειρήσεων που ενδιαφέρονται τέλος να μάθουν ακόμη περισσότερα για τη Μαθητεία μπορούν να λάβουν υπόψη τους τη σειρά σχετικών μελετών που έχουν παράγει τα επιστημονικά στελέχη της ΓΣΕΒΕΕ και του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, όπως και τις προτάσεις των εν λόγω φορέων για το εγχώριο σύστημα Μαθητείας¹².

12. Βλ. σχετικά [ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, Μαθητεία](#).

5. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

► 5.1. Ελληνόγλωσση

Cedefop (2015), *Η μαθητεία στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις*, Ενημερωτικό Σημείωμα.

Κάρουλας, Γ. (2017), *Μαθητεία και μικρές επιχειρήσεις: Θεσμικό πλαίσιο και προτάσεις για τη βελτίωση του συστήματος*, Κείμενα Γνώμης, ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ.

Λαλιώτη, Β. (2021), «Θέσεις μαθητείας και μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις: Όροι, προκλήσεις και προϋποθέσεις», Αθήνα: ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ.

Lietzmann, An. and Mayerl, M. (2015), *Η Μαθητεία στην Ελλάδα και την Ευρώπη. Ώρα για δράση* [Μετάφραση, επιμέλεια, προσαρμογή στην ελληνική πραγματικότητα από το 'Ινστιτούτο Ανάπτυξης Επιχειρηματικότητας'].

Λιντζέρης Π. (2020), *Γνωμοδότηση της ΓΣΕΒΕΕ επί του σχεδίου νόμου «Εθνικό σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης και άλλες διατάξεις»*, Κείμενα Γνώμης ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ 14/2020, Αθήνα: ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ.

Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (2016), *Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο για την αναβάθμιση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και της μαθητείας*.

► 5.2. Ξενόγλωσση

Cedefop (2018), *Apprenticeship review: Greece. Modernising and expanding apprenticeships in Greece*. Thematic country reviews, Luxembourg: Publications Office.

Institute of Entrepreneurship Development (2017), *National report on apprenticeships in Greece: Current situation, successful services and smes' needs, services for apprenticeships (SERFA)*, Erasmus Plus Project.

Lalioti, V., Karantinos, D. and Chrysakis, M. (2018), 'Company engagement in apprenticeships in crisis-hit Greece: A critical overview', *Soc. Sci.* 7, 103; doi:10.3390/socsci7070103.

Οδηγός για την εφαρμογή της μαθητείας στις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις

Τα τελευταία χρόνια, και υπό την επίδραση ευρωπαϊκών θεσμών, έχει ενισχυθεί το ενδιαφέρον για τον θεσμό της μαθητείας, όπως και για τον ρόλο των μικρών και των πολύ μικρών επιχειρήσεων τόσο στο πεδίο της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης όσο και στη μαθητεία συγκεκριμένα. Στο πλαίσιο αυτό, και με δεδομένο το έντονο ενδιαφέρον του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ για ενίσχυση του ρόλου των εν λόγω επιχειρήσεων στα προγράμματα μαθητείας, ο Θεματικός Οδηγός για την εφαρμογή της μαθητείας στις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις αποτελεί μια προσπάθεια να παρουσιαστούν, με τρόπο απλό και κατανοητό, πληροφορίες για τη μαθητεία στη χώρα μας, οι οποίες θα φανούν χρήσιμες σε κάθε ενδιαφερόμενο επιχειρηματία.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πράξη: «Θεσμική, ερευνητική
και επιχειρησιακή ενδυνάμωση
της ΓΣΕΒΕΕ, ΟΠΣ 5001290»